

4.3. GENELGELER

4.3.1. Teletıp ve Teleradyoloji Sistemi Genelgesi (2019/16)



T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü



Sayı :
Konu : Teletıp ve Teleradyoloji Sistemi

GENELGE

2019/16

Bilindiği üzere sağlık hizmetinde zaman ve maliyetten tasarruf sağlanabilmesi amacıyla, Bakanlığımız tarafından radyolojik tetkiklere ait görüntülere 7x24 web ortamında erişilmesine, bu görüntülerin raporlanabilmesine, radyologlar arası telekonsültasyon yapılabilmesine, tıbbi görüntü ve raporların kalite açısından değerlendirilebilmesine ve e-Nabız uygulaması üzerinden vatandaşlar ve hekimler ile paylaşılabilmesine olanak sağlayan, Teletıp ve Tele Radyoloji Sistemi geliştirilmiştir.

Sisteme Görüntü Arşivleme ve İletişim Sistemleri (PACS) bulunan 1855 sağlık tesisi entegre edilmiş ve böylelikle ülke genelindeki sağlık tesislerinde bulunan tıbbi görüntü ve raporları merkezi bir yazılımla izlenebilir, raporlanabilir hale gelmiş, vatandaşlarımız kendilerine ait tıbbi görüntülere e-Nabız kullanıcı hesaplarından erişebilirken, hekimlerimiz kendi hastalarının diğer sağlık tesislerindeki görüntüleri dahil tıbbi kayıtlarına erişim imkanına kavuşmuştur. Sistem üzerinde 2019 yılı Temmuz ayı itibarıyla 184 milyon radyolojik görüntü ve 80 milyon radyoloji raporu bulunmaktadır. Ayrıca sistem ile radyologlar, zamandan ve mekandan bağımsız olarak kendi hastaneleri ile yetkilendirilmiş oldukları sağlık kuruluşlarına ait radyolojik görüntülere erişmek suretiyle raporlama yapabildiği gibi, aynı görüntü için ikinci görüş isteme ya da aynı görüntüyü ekrana alarak bir başka radyolog ile canlı görüşme şeklinde konsültasyon yapabilmektedir.

Sistemimiz, uluslararası bir sivil toplum kuruluşu olan IHE (Integrating the Healthcare Enterprise) tarafından her yıl Amerika, Avrupa ve Asya'da düzenlenmekte olan, birçok ülkeden çeşitli firma, kurum ve kuruluşların katıldığı IHE Connectathon'da "Bilişim Teknolojisi ve Radyoloji" teknik çerçevelerinde uyumluluk testlerini başarı ile tamamlamış ve 14 aktöre ait "Birlikte Çalışabilirlik" testlerini başarıyla geçerek dünya genelinde kamu kurumuna ait ilk ve tek yazılım olma özelliğine sahip olmuş ve yeterliliği uluslararası olarak onaylanmıştır.

Hastaların geçmiş zamanlarda çekilmiş görüntü ve raporlarına hekimler tarafından erişilebilmesi amacıyla mükerrer tetkik sorgulama servisi geliştirilmiş, sağlık tesislerinde faaliyet gösteren firmaların entegre olması sağlanmış ve 01.04.2019 tarihinden itibaren ülke genelinde yaygınlaştırılarak tüm sağlık tesislerine duyurusu yapılmıştır. Yapılan bu geliştirme sayesinde mükerrer tetkiklerin önüne geçilerek tasarruf yapılması, hastaların daha fazla radyasyona maruz kalmasının önüne geçilmesi, hastaların sağlık tesislerinde harcadıkları zamanın azaltılması ve daha etkin sağlık hizmeti alması sağlanmıştır. Yapılan incelemelerde mükerrer tetkik sorgulama sonucunda görüntülere veya raporlara erişim sağlayan hekimlerin



T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü

yaklaşık % 65'inin yeni bir istemden vazgeçtiği tespit edilmiştir. Sistem hakkında gerekli tüm bilgilere <https://teletip.saglik.gov.tr> adresinden erişim sağlanabilir.

Bu kapsamda;

1. Tüm sağlık tesislerinde mükerrer tetkik sorgulama servislerinin çalıştığının ve hekimin kullanabildiğinin test edilmesi,
2. Tüm sağlık tesislerindeki hekimlerin sistem hakkında bilgilendirilmesi ve kullanımı yönünde eğitim verilmesi,
3. Acil durumlardaki kullanımlar hariç olmak üzere, 2 Eylül 2019 tarihi itibari ile mükerrer tetkik sorgulama servisinden görüntüsü veya raporu sorgulanmayan veya sorgulandığı halde görüntülere veya raporlara erişim sağlanmadan doğrudan istenen tetkiklerin MEDULA sistemine bildiriminin yapılmayacağı ve dolayısıyla tetkikin geri ödemesinin gerçekleşmeyeceğinin tebliğ edilmesi hususlarında,

Bilgilerinizi ve gereğini önemle rica ederim.

Dr. Fahrettin KOCA
Bakan

4.3.2. Sağlık.Net Online ve e-Nabız Genelgesi (2016/6)



TC Sağlık Bakanlığı

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 67189002

Konu : Sağlık.Net Online ve e-Nabız

SAĞLIK BAKANLIĞI - SAĞLIK BİLGİ SİSTEMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ



GENELGE

2016/6...

Bilindiği gibi Anayasamızın 56 ncı maddesi “Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler. Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir.” hükmünü âmidir.

Bu görev, 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin, Bakanlığın görevlerini belirleyen 2 nci maddesinin birinci fıkrasındaki “herkesin bedeni, zihni ve sosyal bakımdan tam bir iyilik hâli içinde hayatını sürdürmesini sağlamak” hükmü ile Sağlık Bakanlığı’na verilmiştir. Diğer taraftan mezkûr Kanun Hükmünde Kararname’nin 11 inci maddesi ile, sağlık alanında kullanılan bilişim sistemleri ve iletişim teknolojileri ile ilgili ülke çapında politika, strateji ve standartları belirlemek, sağlık bilişimi ve teknolojisi alanında çalışacak kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilerin uyacakları kuralları belirlemek, uygulamak, gerektiğinde bunların yazılım ve ürünlerinin uygunluğuna karar vermek görevleri Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü’ne verilmiştir.

Anılan bu mevzuat çerçevesinde; kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı konularında verimi ve işlevselliği artırmak amacıyla, kişisel sağlık verilerinin gizlilik, güvenlik, bütünlük ve mahremiyeti korunarak Sağlık.Net Online Sistemi ve bu sisteme bağlı olarak çalışarak ilgili kişilerin kendilerinin veya yetki verdikleri üçüncü kişilerin sağlık verilerine erişimini sağlayan Kişisel Sağlık Kaydı Sistemi (e-Nabız) geliştirilmiştir. Bu sistemler sayesinde kişiler kendi sağlık durumları ile ilgili doğrudan bilgi sahibi olacak, bu bilgiler ışığında sağlıkları ile ilgili kararlara katılmak suretiyle kendi sağlık durumlarını yönetecek, teşhis ve tedavi süreleri kısaltılarak gereksiz tetkik tekrarları önenecek, bu suretle sağlıkları ve ekonomik çıkarları korunacak, tüm bunlara ilâveten ülke ekonomisine katkı sağlanacaktır.

Başta devletin mâli menfaatleri ve kamu sağlığı güvenliği olmak üzere birçok açıdan büyük önem arz eden bu sistemlerin geliştirilmesinde, hukuka uygunluk unsuruna ve kişilerin mahremiyetinin korunmasını sağlayacak güvenlik önlemlerine en üst düzeyde dikkat edilmektedir.

Nitekim 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun 30 uncu maddesinin altıncı fıkrası ile 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu’nun 3 üncü maddesinin (f) fıkrası değiştirilerek, “Herkesin sağlık durumunun takip edilebilmesi ve sağlık hizmetlerinin daha etkin ve hızlı şekilde yürütülmesi amacıyla, Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarınca gerekli kayıt ve bildirim sistemi kurulur. Bu sistem, e-Devlet uygulamalarına uygun olarak elektronik ortamda da oluşturulabilir. Bu amaçla, Sağlık Bakanlığınca, bağlı kuruluşları da kapsayacak



T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü

şekilde ülke çapında bilişim sistemi kurulabilir.” hükmü vaz edilmiştir. Kezâ, 6698 sayılı Kanun ile yeniden düzenlenen 663 sayılı KHK’nın 47 nci maddesinde, Bakanlığın bilgi toplama, işleme ve paylaşma yetkisi tanzim edilmiştir.

Buna göre sağlık hizmeti almak üzere kamu veya özel sağlık kuruluşları ile sağlık mesleği mensuplarına müracaat eden kişilere ait verilerin, sağlık hizmetinin verilmesi, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetlerinin planlanması ve finansmanı amaçları ile Bakanlık tarafından işlenebileceği, toplanan ve işlenen bu verilere ilgili kişilerinin kendilerinin veya yetki verdikleri üçüncü kişilerin erişimlerinin sağlanacağı bir sistemin kurulacağı öngörülmüştür.

Sağlık.Net Online Sistemi ve bu sisteme bağlı çalışarak, ilgili kişilerin kendilerinin veya yetki verdikleri üçüncü kişilerin sağlık verilerine erişimini sağlayan e-Nabız aracılığı ile kişilerin kendi sağlık durumları ile ilgili bilgi sahibi olmaları, bu bilgiler ışığında sağlıkları ile ilgili kararlara katılmak suretiyle kendi sağlık durumlarını yönetmeleri, tetkik tekrarlarını önlemek suretiyle teşhis ve tedavi sürelerinin kısaltılması ve bütünlük bir sağlık hizmeti sağlanması hedeflenmiştir.

Kişilerin kendi kayıtlarına erişimleri www.turkiye.gov.tr adresindeki e-Devlet kapısından kişisel e-Devlet şifreleri, elektronik imza veya mobil imza kullanılmak suretiyle güvenli kimlik doğrulama prosedürleri tamamlanarak sağlanmaktadır. Ayrıca kişilerin e-Devlet kapısından bizzat kendileri tarafından sisteme kaydedilebilecek GSM numarasına gönderilmekte olan “tek kullanımlık erişim kodu” ile de kendi sağlık kayıtlarına erişim izni vermesi mümkün olabilecektir. Bu hususla ilgili ayrıntılı bilgi <http://enabiz.gov.tr> adresinde bulunmaktadır.

Kişilere tıbbî görüntüleri dahil kendi sağlık kayıtlarını göstermeyi sağlayan e-Nabız’da kişi bilgileri şifrelenerek gizli hâle getirilmiş (kriptolanmış) olarak saklanmakta, sistem sağlık verisini üreten hizmet sunucusu ile hizmeti alan kişi arasında güvenli bir iletişim altyapısı sunma görevi üstlenmektedir.

Veriler, kişinin kendisi ve yine sistem üzerinden bizzat izin verdiği diğer kişiler tarafından görüntülenebilmekte, verilen izin geri alınabilmekte, müdavi hekim, konsültan hekim ya da kişinin kendisi haricinde üçüncü bir kişi sisteme yeni kayıt ekleyememektedir. Kişinin sağlık verilerine yapılan erişimlere ait kayıtlar görüntülenebilmektedir. Süreci tamamlanmış ve kapatılmış geçmiş kayıtlarda değişiklik yapılmasına izin verilmemektedir. Özetle, e-Nabız ile kişinin kendi elektronik sağlık kaydını yönetme imkânı sunulmaktadır.

Sistemin amacına uygunluğunun temini bakımından sağlık hizmeti sunucuları ve yazılım üreticileri dahil tüm tarafların, Bakanlığımızca ilan edilen standart ve kılavuzlara uygun davranması zorunludur. Sistem hakkında ayrıntılı bilgiye <https://enabiz.gov.tr> adresinden, yazılım üreticileri için hazırlanan Entegrasyon Kılavuzlarına <https://sys.sagliknet.saglik.gov.tr/dokumanonline> adresinden ve sistemlerle ilgili teknik destek ve danışmanlık hizmetlerine Genel Müdürlük web sitesinde yayımlanan iletişim bilgileri dokümanından erişilebilmektedir.

Sistemin işleyişi ve yazılım entegrasyon süreçlerinin doğru tesis edilmesi ve yönetilmesi, veri sahibinin doğru, tam ve güvenilir bilgiye zamanında erişmesi bakımından



T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü

önem arz etmektedir. e-Nabız ile muayene, tetkik veya tedavilerin nerede yapıldığına bakılmaksızın kişinin kendi adına üretilmiş sağlık bilgilerini tamamen kendi iradesiyle yöneteceği, tıbbi özgeçmişini tek bir yerde toplayabileceği, verdiği izin ölçüsünde paylaşabileceği, kişilerle hekimleri arasında güçlü bir iletişim ağının kurulmasını sağlayacak bir sistem alt yapısı hazırlanmıştır.

Fert ve toplum sağlığının korunması, iyileştirilmesi ve geliştirilmesi sürecinde elde edilen tüm tıbbi görüntü ve dijital verilerin, acil müdahaleler dışında kişinin iznine tâbi ve lehine olmak şartıyla, müdavi hekim, konsültan hekim ya da diğer bir hekim tarafından değerlendirilebilmesi, böylelikle teşhis ve tedavi sürecine kalite ve hız kazandırılması maksadıyla ayrıca **Teletıp ve Teleradyoloji Sistemi (TTS)** geliştirilmiştir.

Bu çerçevede geliştirilen, dünya çapında önemi giderek artan ve büyük rağbet gören “*Personal Health Record*” Kişisel Sağlık Kaydı Sistemi (KSS) niteliğindeki e-Nabız ile TTS’nin temel amacı, Anayasamızın 20 nci maddesinde açıkça ifade edildiği üzere kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme hakkı uyarınca kişisel sağlık verilerini kamu güvencesi altında bütünsel bir yapıda tesis etmektir.

Vatandaşa ait sağlık verilerinin sisteme gönderilmemesi, vatandaşımızın alacağı sağlık hizmetinde ihtiyaç anında bu bilgilere erişilemez olmasına ve dolayısıyla vatandaşımızın etkin sağlık hizmetini elde edememesine neden olacaktır. Bu durum, veri gönderimi yapmayan ilgililer bakımından hukukî sorumluluk doğurabilecektir.

Bu sebeple, dijital kayıt ve bildirim sistemlerinin kurulmuş olması kadar sürekli ve kesintisiz işlerliğini sağlamak da zaruridir. KSS ile TTS’nin bütünsel, sürekli ve kesintisiz işlerliğini temin etmek amacı ile;

- Kişilerin, kendi tıbbî kayıtlarına erişimlerinin sağlanabilmesi için 01 Ocak 2015 tarihinden itibaren tutulan kayıtların hizmet sunucuları tarafından sisteme gönderiliyor olmasının sağlanması,
- Acil sağlık verileri başta olmak üzere kişinin kendi sağlık bilgisine erişiminin sağlanmasından, sağlık hizmeti sunucuları ve SBYS üreticilerinin sorumlu olduğunun bilinmesi,
- Tüm sağlık hizmet sunucularının üretmiş oldukları bilgilerin mekândan bağımsız olarak e-Nabız üzerinden sahibine sunulabilmesi için gerekli tedbirlerin alınması,
- e-Nabız’a entegrasyonu tamamlanmamış sağlık tesislerinin ivedilikle sisteme entegre edilerek veri gönderimine başlaması,
- Aile Hekimliği Bilgi Sistemleri’nin de e-Nabız’a entegre edilmiş ve Sağlık.Net Online Sistemi’ne veri gönderiyor olması,
- Üniversite hastaneleri ve tüm özel sağlık hizmeti sunucularında kullanılan yazılımların e-Nabız ile entegrasyonlarının tamamlanarak veri gönderiyor olması,

Gerekmektedir.



T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü

2015/5 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Yukarıda geçen gerekliliklerin sağlık hizmeti sunan tüm kamu ve özel sağlık kuruluşları ile sağlık mesleği mensuplarına duyurulması hususunda bilgilerini ve gereğini önemle rica ederim.

Prof. Dr. Eyüp GÜMÜŞ
Bakan a.
Müsteşar